

A BIOLÓGIAI SOKFÉLESEG VILÁGNAPJA MÁJUS 22.

AZ ÉV HASZONÁLLATA 2022

Pannon méh

A HAZAI MÉZELŐ MÉH

Az egész világon több mint 20 000 méhfaj található. A hazánkban élő kb. 700 valódi méhfaj egyike a mézélő méh (*Apis mellifera*), amely napjainkra az egész világon elterjedt és több mint 30 alfaja ismert.

Magyarországon leginkább a krajnai alfaj ökotípusa, a pannon méh terjedt el, amely a hazai környezeti feltételekhez a legjobban alkalmazkodott. Eredeti természetes elterjedési területe Bécstől keletre a Duna-völgy, a Kárpátok teljes vonulata, a Kárpát-medence, az Alpok Ausztria déli részén, Szlovénián és Horvátországon át egészen a dalmát partokig. A pannon méh jelenleg megtalálható Magyarországon, Horvátország, Szerbia és Ukrajna jelentős területén.

A PANNON MÉH TULAJDONSÁGAI

Külső megjelenés:

A pannon méh szürkésbarna színű, a potrohon széles világosszürke szőrök és sötét háti lemezcsíkok váltják egymást.

Viselkedési tulajdonságai:

- Az éghajlati viszonyokhoz jól alkalmazkodik.
- Viszonylag kevés mézfogyasztással, jól telet.
- Tavasz gyors fejlődésének köszönhetően a korai méhlegelőket kitűnően hasznosítja.
- Kiváló tájékozódó képességű. Eltárolásra kevésbé hajlamos más fajtával összehasonlítva.
- Kezelésnél rendkívül szelíd, nyugodt, nem támadó hajlamú és lépen maradó.
- Három sz-szel szokták jellemezni: szelíd, szürke, szorgalmas.
- Közepesen rajzó hajlamú.

Termelési tulajdonságai:

- Gyűjtő hajlama kiváló, nektárt, virágport és propoliszt is szívesen gyűjt.
- Viasztermelése kiváló, az épített viasz szép világos színű.

TÁPLÁLKOZÁS

A mézélő méhek két fő táplálékforrása a virágokban található nektár és a virágpor. A nektár jelentős részét cukrok teszik ki, amely a méhek számára energiaforrásként szolgál, míg a virágporból a fehérje- és aminosav szükségletüket fedezik.

Magyarországon kb. 40 növényfaj nektárja és pollenje hasznos számukra, és 20 azon növényfajok száma, amelyek nektárjából fajtaméz készíthetnek. A leggyakoribb magyar fajtamézek a repce, az akác, a hárs, a szelídgesztenye, a selyemkóró, a napraforgó és az aranyvessző.

A változatos táplálkozás meghatározó a méhek életében is, mely egészségük fenntartásában és megőrzésében nagyon fontos szerepet játszik.

A MÉHCSALÁD FELÉPÍTÉSE

Minden méhcsaládban egy méhanya van, amely méretét tekintve a legnagyobb az egyedek között (20-25 mm). Élettartama több év is lehet. Legfontosabb feladata, hogy biztosítsa a dolgozók folyamatos utánpótlását, a család hosszú távú fennmaradását.

A dolgozók nőivarú egyedek, amelyek egyedszáma változó. Nyáron kb. 60 ezer népesíti be a kaptárt, míg télre a létszámuk 15-20 ezerre csökken. Életük előrehaladtával feladatuk folyamatosan változik. Először a kaptárban tevékenykednek, majd később gyűjtő méhekké válnak. Nyáron 6-8 hélig, télen 6-8 hónapig élnek.

A hímivarú egyedek a herék, amelyek áprilistól-augusztusig találhatóak meg a kaptárban, a szaporodási időszakban. Feladatuk a méhanya termékenyítése. A pázásban sikeresen részt vett herék azonnal elpusztulnak, míg a kaptárban lévő többi here nyár végéig vagy őszig élhet a családban. Ezt követően a dolgozók kiűzik őket a kaptárból az ún. „hereűzés” során.

Pannon méh

Dolgozók

Nektárgyűjtő méh meggy virágon

Méhcsalád ellenőrzése

AZ ÉV TÁJFAJTÁJA 2022

Kétszertermő körte

EGYEDI GENETIKAI ÉRTÉK

Ez a körtefajta olyan genetikai különlegesség, amelynek évente legalább két, egymástól jól elkülönülő virágzásideje és gyümölcs érésideje van. Társneve: Folytontermő körte.

SZÁRMAZÁSA

Takáts Sándor (1860-1932) történész, piarista szerzetes, a Magyar Tudományos Akadémia egykori rendes tagja. Levéltári kutatási során Batthyányné Bánffy Kata irataiban talált nyomára annak, hogy a magyar nagynő 1556-ban Miksa cseh királynak olyan körtefáról küldött oltóágot, mely háromszor terem egy évben. A nagynő a XVI. századi Magyarországon híres kertet, gazdaságot vezetett, melyben ilyen gyümölcsészeti különlegességek is helyet kaptak.

ELTERJEDÉS

Székelyudvarhely vidékén, a XX. század végén is megtalálható volt még a tájhoz alkalmazkodó gazdálkodás hagyományait őrző magán gyümölcsöskertekben. Megnevezése ma is a fenti név pontos megfelelője: 'Kétszertermő körte'. Az adatközlők szerint ezen a hűvösebb éghajlatú vidéken, kedvező évjáratban akár háromszor is virágzik, melyből azonban csak az első kettő tud beérni. Folytontermő körte társnéven is ismerik. A Zalai-dombság déli részén is megtalálható mai napig. Mindezek a Kétszertermő körtének a Kárpát-medence végén elhelyezkedő, gyümölcsészeti szempontból refúgiumnak tekinthető területén való fennmaradását mutatják.

TERMESZTÉSI ÉRTÉK

Évi többszöri virágzása miatt különlegességként tartják számon. Jó ízű, mérsékelt leveles, vékonyhéjú fajtának tartják. A másodvirágzásból származó termések minősége gyengébb.

Fa: Kis növekedési erélyű, széthajló koronát nevel.

Levél: A levéllemez hosszúsága közepes és szélessége kicsi - közepes.

Virágzat: A virágzat kis méretű, közepesen - nagyon tömött, közepes mennyiségű virágot foglal magába, oldalvirágzat nincs.

Virág: A bimbó fehér színű. A virág mérete kicsi. A szirmok érintő állásúak. A bibe a porzókkal egyszintben áll.

Szirom: Közepes méretű, a köröm rövid. A szirom keskeny és közepes hosszúságú, elliptikus alakú. Közepesen vagy kissé gyengébben csónakos, épszélű.

Gyümölcs: Rövid, keskeny, a hosszúság és szélesség aránya kicsi. Mérete kicsi vagy nagyon kicsi. Alakja szimmetrikus, oldalnézetben domború. A héj alapszíne sárga, a fedőszín piros. A gyümölcshús puha, levessége és szövetének minősége közepes. A magvak alakja tojásdad.

Fenológiai tulajdonságok:

Évente akár három alkalommal virágzik, melyből csak az első kettő virágzás tudja gyümölcsét beérlelni. A második virágzás akkor következik be, amikor az elsőből származó termések a 30-40 mm-es nagyságot elérik. Az ősszel érő, második virágzásból származó termés mérete, minősége nem éri el a nyáron érő első termését.

Kétszertermő körte virágzása

Facellaméz

Akácmez

Hárméz

Selyemkóróméz

Vegyes virágméz

Szelídgesztenyeméz

Nyári pollencsomók (június vége)

A dolgozók

Méhanya

Hímivarú egyed, a here